

Hâl

SEYİT TAŞKIRAN

Saat akşam yediye yaklaşıyordu. Sağdaki pencereden etrafı izliyordum. Hava kararmak üzereydi; güneşin son ışınları gökyüzünü kızıla boyamış, bu ışıltılar odamın penceresinden süzülerek doğrudan yatağıma düşüyordu. Evimin önündeki pazarda birkaç işçi ve muhtemelen patronları kalmıştı. Biraz uzakta bir kahvehanenin ışıkları görünüyordu. Yatağımdan günlerce kalkmadan bu manzarayı izlemek, en büyük hobimdi. Her seferinde manzaraya hayran kalıyor, aynı zamanda "İnsanoğlu neden kendini tutsak bir dünyaya mahkûm eder?" diye düşünmeden edemiyordum.

Benim dünyamda insan olmak, kendini sınırlamaktı. Bu durum karşısında ne yapılabilirdi? Çözüm, bunu kabullenip tutsaklığa boyun eğmek miydi yoksa cellada teslim olmak mı? "Ah, şu her şeye son verme düşüncesi!" diyordum içimden. Anlayacağınız, kafam darmadağınktı.

Sonbaharın son günleriydi. Havalar soğumaya başlamış, kışın ilk esintileri hissediliyordu. Benim için pek bir şey değişmiyordu çünkü odamdan dışarı çıkmıyordum. Kaloriferler çalışmaya başlamıştı odam o kadar sıcaktı ki geceleri yorgan bile örtmeme

gerek kalmıyordu. Tek sorun, günlerce havalandırılmayan odanın havasının bunaltıcı bir hâle gelmesiydi.

Tüm gün pencereden dış dünyayı seyrediyor, hizmetçimin getirdiği yemekleri yiyordum. Ailemden kalan yüklü bir mirasla küçük bir ev almış ve bir hizmetçi tutmuştum. Hizmetçi, hâlinden memnundu. Evi temizlemesini bile iki haftada bir anca istiyordum; görevi daha çok yemekleri hazırlamaktı. Sanırım bir sevgilisi vardı çünkü geceleri sevişme sesleri odama kadar geliyordu. Bazen beni yaşama bağlayacak bir umutla çalan kapı zili, umudumu boşa çıkarıp onun sevgilisi çıkıyordu.

Dışarıda olanları izlemek, tıpkı denizi seyretmeye benziyordu. Bazen dalgaların bana ulaşacağını, beni içine çekecek kadar güçlü bir dalga göreceğimi sanıyordum ama her zaman yanılıyordum. Dalga ayaklarımın altına kadar geliyor ama beni içine çekmiyordu. Ben ise inatçıydım; o dalgayı bekleme ümidiyle her seferinde heyecanlanıyor, bana yetişmesini bekliyordum. Dalga ne kadar geri çekilse de ona olan ümidimi kesmiyordum. Her defasında aynı heyecanı yaşayacaktım.

Dışarıdaki manzarayı izlemek, şu an tuhaf bir keyif veriyordu. Sanki iğrenç bir durumdan duyulan haz gibi midemi bulandırıyordu. Dışarıda birkaç işçi, dükkânlarının önünü süpürüyor, kimisi satılmayan sebze ve meyvelerin üzerini brandayla kapatıyordu. Bazılarıysa biten işin ardından manavların sonundaki kahvehanede çay içiyordu. Bütün bunların tek bir ortak özelliği vardı: kendini yaşamın akışına kaptırmak.

İnsanın duygularının kölesi olması, tatmin edilmek nedir bilmeyen duyguları hunharca tatmin etmeye çalışması bana garip geliyordu. Evet, bu bir gerçektir: Yaşam, milyarlarca yıl boyunca yaşamak ve üremek gibi temel amaçlar geliştirmişti. Bunu yapabilmek için en ilkel canlıda bile içgüdüleri kullanıyordu. Oysa insan, yaşamın ötesine geçebilir, kendine yeni bir varoluş amacı katabilirdi. Ancak bu amaçlar şimdilik **beyhude** bir çabadan ibaretti. 4,3 milyar yıllık bir yaşam döngüsünü kırıp iki-üç bin yılda yeni bir amaç üretmek çok zordu. Buna rağmen insanoğlu daima denemeliydi, doğanın yaptığı gibi sonsuz denemelere girişmeliydi ki uzun vadede bir çıkar sağlayabilsin.

Bir arkadaşım bana, "Peki, duygularını tatmin etmek neden seni rahatsız ediyor?" diye sormuştu. İnsan

olmak demek, var olan duyguları tatmin etmeye yönelik olmamalıydı. Bu, yaşamın getirdiği bir zorunluluktu ve bundan keyif almak aptalcaydı. Tıpkı bir topun yere düşüp zıplaması gibi, hayatımız da bu şekilde şekilleniyordu. Yaşam ise bizi bu iniş çıkışlardan zevk almaya veya acı çekmeye adapte etmişti. Topun hareketinin evrensel bir anlamı yoktu; sadece biz ona göre şekillenmiştik.

İnsan olmak demek, bu düzene aykırı çıkıp ondan nesnel bir sonuç çıkarmaya çalışmalıydı. Yelkovanın bir sonraki takırtısı beni ürküttü. Ürkütücü olan ses miydi, yoksa sonsuz zaman diliminden ayrılan bir parça mıydı? Özellikle sınırlı zamana sahip bizler için asıl ürkütücü olan buydu. Patron işini düzgün yapmayan işçilere bağırıyor, ağzından etrafa tükürükler saçılıyordu. Kendini bu dünyaya o denli adapte etmişti ki bu durum, benim için iğrenilecek bir hâldi.

Kapı tekrar çaldı. Artık alışmıştım; muhtemelen hizmetçimin sevgilisiydi. Ama bu defa şaşırdım. Ailemden kalan, uzaktan akrabamız olan eski bir imam beni ziyarete gelmişti. Karşılama için ayağa kalktım. Keşke hizmetçi, içeri almadan kim olduğunu söyleseydi. Anlaşılan o da şaşırmış, ne yapacağını

bilememiş ve direkt odama getirmişti.

"Selamünaleyküm," diye selam verdi. Tanrı düşüncesi kafamda binlerce nöronü ateşlerken tüm bunlar arasında sıkışıp kalmışken "Aleykümselam," diye cevap verdim.

Nasıl olduğumu sordu, kısaca iyiyim dedim. İçine düştüğüm kuyuyu bir yobaza anlatacak değildim.

"Hizmetçin açık," dedi, "Neden başörtülü birini almadın?" diye sordu. "Herkes özgürdür," diye cevap verdim, "Onların seçimleri beni ilgilendirmez." O, "Hepimiz Müslüman değil miyiz?" diye sordu. Tam şöyle bir cevap verecektim ki durdum: "Hepimiz Müslüman değiliz. Sen dogmatik olarak Müslüman olabilirsin ama insanlar doğdukları coğrafyadaki dini kabul etmek zorunda değil. Herkes sorgulama yapmak zorunda, bağnazca bize öğretilenleri sorgulamadan kabul etmek saçma." Ama demedim.

Ne anlardı ki dediklerimden? Onun cenneti, cehennemi vardı. Birçok insan gibi atalarının bulmaya çalıştığı anlam arayışından doğan dinlere inanmıştı. Ondan üstün müydüm? Hayır. Belki bana sorsalar ben de isterdim hayatım boyunca savunacağım ilkelerim olsun ama ben ne kadar öğrenirsem o kadar bilmediğimi kavrayacak kadar

zekiydim. Daima bir Şey bilmediğimi savunuyordum. Tek işi namaz kıldırmaq olan bu adamdan ne öğrenebilirim diye düşündüm kendi kendime, bir cevap bulamadım.

O sırada hizmetçi çayları getirdi ve kısa bir konuŐmanın ardından, "Ziyaretin kısası makbuldür," diyerek beni bırakıp gitti. Saat dokuza varmıŐtı, ben de uyumaya çalıŐtım.

Sabah olmuştu. Tavanı seyrediyordum. Ah, ne biğim bir günah iŐlemiŐtim! Bazen Tanrı'yı kandırmak uğruna kendimizi kandırırız. Çünkü yaptığımız kötülüklerin farkında olmadığımızı söyleyerek kendimizi avuturuz. Böylece cezadan kađmıŐ olabiliriz: "Ben bunu yaparken Tanrım, farkında değildim, bundan dolayı beni cezalandıramazsın." Hlbuki her Şey ortadadır; sadece kendimizi kandırırız, Tanrı'yı değil.

Hepimizin farkında olmadığını sanıp günah iŐlediđi çok olmuştur ama bunlar Tanrı'yı kandırmak uğruna beyhude bir çabadan öteye geçemez. Tüm gerçekler sabahın erken saatlerinde olabildiğince net geliyordu. Ne yapıyordum ben burada? Tüm günümü pencereden insanları izleyerek geçiriyordum. Yemeklerden dolayı hantallaŐmıŐtım da. Doğamıza

uygun yaşamamız gerekirdi diye düşünüyordum ama neden bu sabah gerçekler beynime yıldırım hızıyla akıyordu? Neden bunca gün bunu fark etmemiştim? Tüm bu sorunlar baştan beri vardı da ben mi kendimi kandırma rolüne girmiştim? Benim için kandırabileceğim bir Tanrı da belirsizdi; yarı deist yarı agnostik bir bireydim.

Kendimi üstün bir amaca hizmet etmek için seçmiştim: insanın varoluş sancısını dindirmek. Yeni amaçlar bulmak için gelişim göstermeliydim. Bu gerçekliği bilmeme rağmen yataktan kalkmadan tekrar pazarı izlemeye başladım. Yatmak, ömür boyu huzurlu bir uyku, adeta bir ölüm simülasyonu gibiydi. "Acaba bir şeyler yapmak için bile değmez miydi bu dünya?" diye düşündüm. Uyudum ve güzel, derin bir nefesle uyandım. Güneşin göz alıcı görünüşü gözlerimi almıştı.

"Sahiden, yatağımı neden buraya koymuştum?" Biraz hava almak için dışarı çıkmam gerekliydi. Hem de evde uzun zamandır temizlik yapılmamıştı; birkaç saatliğine evden uzaklaşmak en mantıklısıydı. Arkadaşım Cihan'ın yanına gidecektim. Kürkümü alıp yola koyuldum. Rüzgâr, yaprakları çarmıha germiş gibi bir o yana bir bu yana savuruyordu; bazı

yapraklar yerde bir o yana bir bu yana seriliyordu. Kahverengi tonlarındaki yapraklar insanın içine bir hüznü katıyordu. Kimi ağaçların dallarında yaprak kalmamıştı. Bu görüntü, bana insanın tüm manevi şeylerden uzaklaştıktan sonraki hâlini anımsatıyordu. Ama mutlak son vardı: kış gelecek, ardından ilkbahar ve yapraklar yeniden yeşerecek, ağaç kendine yeni kabuklar bağlayacak, yaşam yeniden fışkıracaktı.

Gitmek istediğim yer bir-iki sokak ötedeydi. Arabama bindim; ilk marşta çalışmadı. Havaaların soğuması motoru da etkilemişti anlaşılan. Neyse ki ikinci marşta çalıştı ve arkadaşımın evinin yolunu tuttum. Yolda elinde bebeğiyle gezinen dilencilerle karşılaştım. Bu durum bana bir hüznü yaşattı. Tek suçu doğmak olan bir çocuğu bu tür işlerde kullanmanın ne anlamı vardı? O sonbahar rüzgârının buz kesen esintilerine karşı bebeği tutmak ne kadar mantıklıydı?

Arkadaşımın evine geldim. Kapıyı uzun boylu, geniş kalçalı, ince belli olan ablası açtı. Kitaplarda okumuştum: ince belli kadınlara erkeklerin ilgisi daha fazlaydı çünkü kalça genişliği arttıkça sağlıklı doğum oranı artıyordu. İnsanın bazen ne kendine ne

de Tanrı'ya itiraf edemeyeceği duyguları vardı. Çoğu zaman bunların üstünü örter, hiç yokmuş gibi davranırdık. Bu yolla hem kendimizi hem de Tanrı'yı kandırdığımızı sanırdık: "Tanrım, farkında değildim, beni bundan sorumlu tutamazsın," diye direniş bile yapabilirdik. Hâlbuki hepsi beyhude bir çabadan öte değildi; ne Tanrı kanmıştı ne de kendimizi kandırmıştık, sadece bilinçaltına yollamıştık.

Arkadaşımanın kardeşinden hoşlanmam ne kadar mantıklıydı? Arkadaşlığa sığar mıydı? Aileden birine yan gözle bakmak... Kendimi yadırgıyordum. Biranlık gözüme hoş gelmişti.

"Abim evde birtakım evrakları imzalamakla meşgul, sizi oturma odasına alayım," dedi. Onlarca kez bu odayı görmeme rağmen, bu ortamda var olmak yine de farklı hissettiriyordu. Odanın başında amaçsızca konulmuş bir piyano, sağda, solda ve camın önünde olmak üzere üç koltuk vardı. Burada saatler günlerce sürüyor, dakikalar geçmek bilmiyordu. Yaklaşık beş dakika bekledim, tabii bana bu süre saatlerce gibi gelmişti. Arkadaşım geldi, tokalaştık, oturduk.

Düşünceler zihnime üşüşmüştü bile; kendimi ve arkadaşımı unutarak zihinsel bir girdaba girmiştim.

"Ben ne yapmıştım?" diye düşündüm. Kendi

kendimle çeliřkiye dūřmūřtūm. İgūdūlerimin esiri olmuřtūm. Âřık olmak, gūzel bir bedende sevgiyi aramak mıydı? Peki, yaratılıř gereęi çirkin olanlar? Onların suı neydi? Gūzel bir bedene herkes âřık olabilirdi. Asıl zor olan, çirkin bir tende kalpteki gūzellięi bulmaktı. Ařk deyince direkt aklımıza Leyla ile Mecnun gelir, kafamızda canlananlar řunlardır: biri çok yakıřıklı, öteki çok gūzel olmalı. Gerçekte bu mu olmalıydı? Hani irade nerede? Kendimizi avutmak anlamsızdı.

Tanrı'yı kandırdıęımız gibi kendimizi de kandırıyorduk: "Âřık oldum, gūzel bir duyguya sahibim," diye övünmek ne haddimizeydi? Gūzel olan kiřide ařkı bulmak, kendini âřık olarak avutmak anlamsız bir çabadan ibaretti ūnkū zaten genlerimize kazınan, kadında gūzellik, erkekte gū, genetięimizde olan řeylerdi. Būyle bir mutlu bir aile olsa bile bu, dūnyanın en kōtū, en acınası řeyiydi.

Cihanı gözlemleye bařladım. Evet, Cihan'ın yūzünde bir gariplik vardı. Melul melul etrafa anlamsız bakıřlar atıyor, sabit bir yere odaklanamıyordu. Belki de sabit durursa aklına gelebilecek dūřūncelerden kurtulmaya çalıřıyordu. Artık insanları anlıyordum;

bir sıkıntıları olduğu zaman bedenleri istemsizce bunu dışa vuruyordu.

"Nasılsın, nasıl gidiyor?" diye söze başladım. "İyiyim, sen nasılsın?" diye cevap verdi. Böylece sorunun basit olmadığını anladım; hem de kolay bir şekilde anlatılamayacak kadar karmaşık olmalıydı, yoksa beni "iyiyim" diye geçiştiremezdi. Ben de çok üstelemek istemiyordum ama bir yandan da onun ruhunu kıvrandıran acı gerçekleri duymak istiyordum. Sanki arkadaşım olmasa bundan zevk bile alabilecektim. Onun o duruşu bana bir çeşit haz veriyordu. Zaten acı içinde kıvranıyor, tüm bedeni bunu yansıtıyor ama o itiraf edemiyordu.

Neyse ki acı içinde kıvranmasına bir son vermek gerekiyordu. "Oğlum, kendine gel. Biz seninle dostuz. Bana hakikati anlat, ne oldu? Neden tüm vücudun acı çekerken her şeyin iyi olduğunu söylersin? Kırıldım dostum, biz seninle yabancı mıyız? Bu yaptığın bir savunma mekanizması," dedim.

"Edebiyat yapma dostum," diye başladı, "Başıma çok kötü bir bela geldi. Peki, çok istiyorsan anlatayım: Fabrikayı batırdım. Her gün bir alacaklı evime geliyor. Artık her şey geri dönülemez bir noktaya doğru gidiyor. Yaşamla tüm bağım kesildi. Artık geceleri

gözüme uyku bile girmiyor. Eskiden yaptığım resimlere odaklanıp kalıyorum. Kaderin cilvesini biliyorsun; annemle babam araba kazasında vefat edince kız kardeşimle tek başımıza kaldık. Fabrikayı yönetmek de bana düştü. Okulu yarıda bırakıp pek anlamadığım işlere bulaştım. Buna mecbursun. Eski düzeni her zaman insanlar korumak ister ve bu düzenin oluşturduğu rahatlığı insan genellikle kaybedince anlar."

Aman Allah'ım, Cihan elime düşmüştü. Ona yardım edecektim. Belki bu yardımla kız kardeşini elde etme fırsatı bulacaktım. Bir an kendimden iğrendim; insanın en yakın dostu da olsa çıkarlar istemsizce göz kırpar. "Dostum, hallederiz, bunda bir şey yok. Gerekli yardımı yapacağım. Bu süreci beraber atlatacağız. İlk iş alacakları listele. Bu akşam tekrar geleceğim, ben şimdilik gidiyorum. Akşam tekrar görüşürüz," dedim. "Dur, kahve içseydik," dedi arkadaşım. "Akşam inşallah," diye cevap verdim.

Fırsat ayağıma gelmişti sonunda; hem arkadaşıma yardımcı olacak, bu sayede belki kız kardeşiyle samimileşecek hem de artık boş geçen günüm olmayacaktı. Benim de bir hayat amacım olacaktı: fabrikayı yönetme işini bana devredecek, bir kız

arkadaş ve fabrika, geçici dünyanın şamatasına katılmam için bana el ayak olacaktı. Bazen insanlar çok kötü günler geçirir ama onların çevresinde olanlar daima bu içten kazançlı çıkacak şekilde yardımcı olur. Sokakları arşınlamanın keyfine varıyordum. Artık sonunda bir hayat amacım oluyordu. İçimdeki umut kırıntıları tekrar birleşmiş, tüm vücuduma yayılıyordu.

Saat iki buçuk civarıydı. Ne yapabilirim diye düşünmeye başladım. nce güzel bir giyim dkknına gidip yeni kıyafetler almalıydım. Az ötede bir giysi dkknı dikkatimi çekti. Burası hl eski usul çalışıyordu. AVM'lerden, o resmi havadan uzak, güler yüzlü esnaflardan oluşuyordu. Siyah bir takım elbise aldım. Beyaz gömleğim ve siyah kravatım resmi bir hava katmıştı. Biraz kısa boylu olduğumdan kıyafetler üzerime tam oturmamıştı ama fabrika yöneticisi olmam için yeterliydi bu giysiler. Acaba kendimi oyuna fazla mı kaptırmıştım?

Tekrar evin yolunu tuttum. Akşam üzeriydi; havada bulutlar kararmış, yağmur yağacak gibiydi.

Sokaklarda insanlar hızlıca hareket ediyor, belli ki yağmura yakalanmak istemiyorlardı. Kim isterdi ki? Ben istiyordum; her şeye bir teslimiyet içindeydim.

Umut kırıntılarımla olsa da birçok şeyi kadere bırakmıştım. Ve evet, yağmur yağdı ama tahminimin ötesinde bir şey oldu: şimşekler de çakıyordu. Nasıl bir sonbahar günüydü! Aslında her şey fıtratına uygundu. Neyse ki fazla ıslanmadan eve yetiştim. Hizmetçi yemeği getirdi. Yemeği yiyip arkadaşşıma doğru yola çıktım. Radyoyu açtım, bir klasik müzik çalıyordu.

Arkadaşımla evine ulaştım. Takım elbisemi giymiştim. Kardeşı açtı kapıyı; yüzü gündüze nazaran daha mutlu gibiydi. Anlaşılan ben, aileye bir umut olmuştum. Oturma odasına geldiğimde Cihan'ı sayfalarla boğuşmuş halde buldum. Geldiğimi bile fark etmedi, o kadar derinlere dalmıştı. Yanına geçip yapacaklarımı anlatmaya başladım.

Ben de fabrika müdürlüğü yapmamıştım ama Cihan'dan farklı olarak bu işin nasıl yapılabileceğini biliyordum: Ne kadar tecrübesiz olsan bile ilgili yerlere en iyi kişileri getirdiğin zaman iş bitiyordu. Kahvemiz geldi, yanında küçük bir badem şekeriyle. Kahveyi yudumlamaya başladım. Öncelikle alacaklıların borcunu ödeyecektim; işin bu kısmı basitti. Ondan sonra gerekli yerlere atamalar yapılacaktı. Bunu da aileden kalma çevrem

sayesinde gerekleştirecektim. Birkaç rica ile uygun yerlere ilgili kişileri getirmek için telefonu elime aldım ve birkaç görüşmeyle şirketin yönetim kuruluna uygun kişileri bulmuştum. Sandığımdan daha basit olmuştu.

şimdi sırada Efsun vardı. Onu etkilemek, onunla beraber olmak... Evet, Cihan'ın kardeşinin adı Efsun'du. Açık kahverengi gözleri, kırmızı rujlu dudakları, estetik bir burnu ile bakanda bir daha bakma isteği uyandırıyor. Gülümsüyor, ara sıra Cihan'la olan sohbetimize katılıyor. Yirmili yaşlardaydı, bense çoktan yirmi beşi bulmuştum.

Piyano almak için piyanonun başına geçti, kulaklarımızın pası silindi. Beethoven'ın 9. Senfonisi'ni çalıyordu. Bu aile tam bir entelektüel aileydi: Cihan'ın resme olan ilgisi, kardeşinin piyano sevdası...

Tekrar eve doğru yola koyuldum. Saat gece on bir buçuk civarıydı. Yüzlerce düşünce kafama tekrar şşmşt. Ah, ben ne kadar aciz bir varlıktım! Arkadaşımın kardeşine yan gözle bakmak, hem de onların en zor durumdayken kendi ıkarlarım için onları kullanmak... Bundan daha fazla kendimi

lekeleyemezdim. Buna bir son vermek lazımdı. Ve Efsun'a olan aşkım başlamadan bitti.

Bir meyhaneye uğramak istedim. Tüm olanları unutmak ve insanoğlunun yaşam akışına dışarıdan bir gözle bakmak... Hiç şüphesiz garip hissediyordum kendimi. Neden ben farklıydım? Neden ben normal insanlar gibi değildim? Neden bir grup arkadaşım yoktu da daima bir arkadaşla yetiniyordum? Sahiden, kalabalık içinde insan neden kendini yalnız hisseder? İnsanlar grup içinde yapmacık tavırlar sergiliyor gibi geliyordu bana. Ben de sürekli yalnız veya tek bir arkadaşım ile zaman geçiriyordum.

Böyle olursa kafayı yiyecektim. Hayatla olan bağlarım kesilmişti; insanlara üstten bakıyor, yaptıkları her işi anlamsız buluyordum. Kendilerini haklı çıkarmak, ateşli tartışmalar, hepsi anlamsız geliyordu. Şüphesiz Tanrı'nın Kur'an'da bahsettiği gibi budala olarak görüyordum hepsini ama bir fark vardı: Ben Tanrı'nın da ötesine geçmiştim. Onların basit zekâsını eleştirmek benim için anlamsız geliyordu.

İnsanlar Tanrı'larını kendilerine benzetir, hayalindeki Tanrı'yı kitaplara geçirir. Ama sonsuz büyüklükteki bir Tanrı'nın bizim aklımızı dikkate alacağına dair hiçbir sebep bulamıyordum. Daha kendi yıldızımı bile

kullanamıyorken milyarlarca galaksi, her birinde milyarlarca yıldız yaratan bir Tanrı'nın bizim aklımızı ciddiye alıp buna göre cezalandırması veya ödüllendirmesi garip geliyordu. Sonuçta çok aciz varlıklardık. Evet, budalaydık ama Tanrı'nın bunu söylemesi bir tür ego tatmini gibiydi. Tanrı sonsuz mükemmellikte olduğu için onun ego tatmini yapmaması gerekiyordu çünkü bu, insanca bir hırstı. İnsani duygular basit ve hayvaniydi. Şüphesiz bir Tanrı'ya yakışacak cinsten değildi.

Son iki-üç aydır Cihan'a ziyaretim dışında pek dışarı çıktığım olmamıştı. Cihan'a bunlardan bahsettiğimde son yaptığım yardımdan dolayı onun da bana bir yardım yapmak istediğini söyledi. Tanıdığı bir psikiyatri doktoru vardı. Bana özel randevu almıştı.

Meyhanede şarap içip erkenden eve geldim. Sonuçta yarın psikiyatri randevum vardı. Sabah erken saatlerde uyanmak pek huyum olmasa da erken saatlerde uyandım. Resmî giyinmeyi sevmese de tekrar dün aldığım takım elbiseyi giyip yola çıktım. Normalde eşofman ve tişört giyerdim ama en azından doktoru ciddiye aldığıma dair bir gösterge

için takım elbiseyi uygun gördüm. Arabaya bindim ve özel muayenehanesine gitmek için yola koyuldum.

Doktor yaşlı başlı, dolma şeklinde burnu olan, saçları beyazlamış, epey yaşlı, çirkin bir adamdı. Belki de yaptığı iş onu yıpratmıştı. "Merhaba," diyerek söze başladım. "Merhaba," deyip elini uzattı. Ciddi ve gülümser bir tavrı vardı. Bu tavrından tam bir profesyonel olduğu anlaşılıyordu; hem sıcakkanlı hem de karşısındaki kişiyi ciddiye almak, tam bir profesyonele yakışan bir tavidı.

"Şikâyetleriniz nelerdir?" diye söze başladı. Sorunum hem çok basit hem çok karmaşıktı. Kısaca anlatmak gerekirse, "Hayatı anlamsız buluyorum," diye cevap verdim. "Daha da açıklar mısınız?" diye sordu.

Evet, tabii ki, şimdi sıra bendeydi. "Sanırım bir tür varoluş sancısı çekiyorum. Dünyada yaşam yaklaşık 4,3 milyar yıldır vardı. Bizim dünyamızda insanoğlu olarak en tanıdık kişi bile iki-üç bin yıl öteye gitmiyordu. Yani ne yaparsak yapalım, dünyaya kalıcı bir iz bırakamayacaktık. Hem de hayatımız boyunca ne kadar çok çalışırsak çalışalım, öğreneceğimiz bilgiler çok kısıtlıydı. Ortalama seksen yıl, bu ömür çok kısaydı, bir şeyler yapmak için çok kısa bir zaman ama buna rağmen belki elimizden gelenin en iyisini

yapmalıydık. Maalesef ben o kadar çalışkan biri değildim, tembel biriydim, kendimden nefret ediyorum hocam. Semptomlara geçerse aşırı iştah artışı oldu, daha fazla uyku, aktivitelerden zevk alamama, çökkün ruh hâli ve intihar düşünceleri."

Doktor beni pürdikkat dinliyordu. Sanki konuştuğum bazı şeyler beyninde bazı yerlerdeki sinirleri ateşlemiş gibiydi. Bende bazı bulgular görüp kafasında teşhis bile koymuş olabilirdi. Ben tekrar söze başladım, intihar düşüncesini açmak gerekiyordu, ben de öyle yaptım. Eski bir sözü alıntılardım: "Belki çocuklarıma yapabileceğim en büyük iyilik onları bu dünyaya getirmemek." Tıpkı Ömer Hayyam gibi düşünüyordum. Hem bir cennet cehenneme inanıp bu dünyaya çocuk getirenleri hiç anlayamıyordum. Senin meydana getirdiğin bir canlının sonsuz ateşte yanması da bir ihtimaldi. Bu ihtimal çok küçük olsa bile göz ardı edilemezdi ve senin meydana getirdiğin bir varlığın sonsuz ateşte yanması çok acı vericiydi. Bunun için insanda vicdan, merhamet bulunmaması gerekiyordu. Sözde çok dindar görünenlerin, kendini en merhametli olarak görenlerin de hatta yaptığı bir konu vardı: çocuk yapmak. Onları bu dünyanın bilinmezliğine

sürüklemek. Konuyu daha fazla uzatmamalıydım, kâfiydi bu kadarı.

Doktor konuşmaya başladı: "Majör depresyondan şüpheleniyorum," diye girdi konuya. "Ama sizin de çok güzel, hatta yaptığınız konular var. Bakın, insan üreme içgüdüleriyle doğar. Tüm canlılar bu prensipte çalışır. Evrim onları üremeye, türünü devam ettirmeye zorlamıştır. Hatta zorlamamıştır; türünü devam ettiremeyenler zamanla yok olup giderken, kalanlar türünü hızla devam ettirmeye başlamıştır. Bu, onlara evrimsel açıdan bir avantaj sağlamıştır. Bu sayede türler günümüze kadar gelmiştir.

Tabii ki bu üreme içgüdüсünü sağlayan sayısız mekanizma vardır. İnsanda da bunlara karşılık gelen evrimleşmiş sinirler vardır. Bu sayede sinirlerimiz ve onlardan salgılanan çeşitli kimyasallar sayesinde üremek, soyumuzu devam ettirmek, yaşamak istemekteyiz. Depresyonda ise şöyle bir şey olur: Bu kimyasallar dengeli salgılanmaz, hatta bazı zaman eksik salgılanır.

Ama bu bizi özgür yapmaz. Yani depresyonda olan birinin kafasında kimyasallar salgılanmayan birinin hakikati gördüğünü söylemek saçma olur çünkü tüm sinirlerimiz bu salgılara göre şekillenmiştir. Nasıl

varlığı yaşama sevincine sebep oluyorsa, eksikliği veya dengesizliği yaşamdan nefret etmeye neden olabilir. Hakikati görmek için bu sınırlardan tamamen kopmamız gerekirdi ama maalesef şu anda öyle bir şey mümkün değil. Ve unutmayın ki nasıl salgılar duygu durumumuzu, düşüncelerimizi değiştiriyorsa, düşüncelerimiz de bu salgıların salınmasını etkiliyor. Bu çift taraflı bir etki. Bunu korumanız, dünyaya daha pozitif bakmanız gerekiyor. Beslenmenize dikkat etmeniz ve spor aktivitelerine katılmanız gerekiyor. Size birkaç antidepresan yazacağım, bir ay sonra tekrar kontrole gelin lütfen," dedi.

Ben de tekrar Cihan'a uğramak istedim ve evin yolunu tuttum. Benzin almayı unutmuşum, bir-iki kere düdük çaldı. En yakın benzin istasyonuna yanaşım. Benzini alıp tekrar Cihan'ın evine doğru yola koyuldum. Bugün hava farklıydı. Güneşliydi. Denize yakın oturduğumuzdan hava epey nemliydi. Bu da işin içine katlanılmaz bir bulantı katıyordu.

Bir mevsim olsaydım kesinlikle sonbahar olurdum. O da benim gibi kararsızdı; ne geçmişini unutup anı ve sürekli havanın soğumasını istiyor ne de geçmişte olduğu gibi daima sıcak oluyordu. Arafta kalmıştı. Benim durumum kuşkusuz buna benzetilebilirdi.

Tekrar buraya geleceğiz. Cihan'ın evine yetişmişim. Kapıyı tıkladım. Kapıyı açan Efsun'du. Başına siyah bir eşarp bağlamış, göz altları simsiyah makyajsızdı. Sanırım üzücü bir olay olmuştu. Veya tıpkı dünyaya gönderilişim gibi zamansız gelmişim bu eve.

"Lütfen içeri buyurun," dedi. Ben de içeriye doğru yöneldim. Her şey aynıydı. Piyano odanın başında, sağda, solda ve camın önünde olmak üzere üç koltuk aynı şekilde duruyordu. Ama farklı bir atmosfer vardı. Ve ilk bakışta göze çarpan, odaya bir masa konmuştu, daha doğrusu bir sehpa. Tam sağdaki koltuğun önünde, üzerinde bir çerçevede fotoğraf bulunuyordu.

Efsun'un yani sehpanın tam karşısına oturdum. Gözleri tekrar çerçeveye takıldı ve gözlerinden yaşlar boşaldı. Ah, ne yapılabilirdi bu durumda? Sessizlik mi, yoksa teselli mi etmek gerekirdi? Teselli cümleleri sadece duymak isteyen için, o an ona hazır olan kişi için anlamlı olurdu. Ne söylersek söyleyelim, kimse başkasının acısını kuşkusuz kalbinde hissedemeyecekti. Efsun benim ahmakça sözlerimde teselli bulacak kadar deli değildi. Belki rol icabı "teşekkür ederim, tesellilerin için" diyecekti ama bu onun dünyasında hiçbir şeyi

değiştirmeyecekti. Ben insan psikolojisinden anlardım biraz... yani o anlık öyle düşünüyordum.

İlk önce resmi görmek gerekliydi. "Efsun Hanım, sizi üzen ne, lütfen rahat bir şekilde anlatın," dedim.

"Kuşkusuz hepimizin aciz, zor durumda hissettiği, çaresiz olduğu anlar vardır."

"Kusura bakmayın," diye söze başladı, "Aslında size anlatıp sizi yormak istemem. Belki de böylesi daha iyidir, acımızı kendi içimizde yaşamak."

Ama ben ısrarcıyđım. "Lütfen anlatın," dedim, "Hem yabancı bile değiliz. Yakın arkadaşız, sizinle paylaşmak iyi gelebilir. Lütfen gözyaşlarınızı tutmayın. Bırakın süzölüp gitsin yanaklarınızdan."

Kendi kafamdan düşündüm: "Endorfin vardı, ağladıkça rahatlama hissi veren ve huzur sağlayan..."
Bunu kendi kafamdan sessizce düşündüm. Ağlayan birine endorfinin kimyasından bahsetmek saçma olurdu.

Ayağa kalktım ve yanına oturdum. Gördüğüm resim beni çarptı. Efsun o resimde daha çok küçüktü, tahmini 13 yaşlarında. Yanında abisi, annesi ve babası vardı. Bir parkta çekilmişti. Tüm aile o anlık

her şeyi unutmuş, kamerada güzel çıkmaya çalışmıştı.

"Bugün onların ölüm yıldönümü. Abim her yıl bugün ortadan kaybolur, akşam geç saatlerde meyhaneden gelir. Bense tüm gün güzel anılarımızı hatırlayıp dururum."

Ah, ne kadar da fark eder! Ve şunu da anladım: insan birçok şeyin değerini kaybedince anlıyor. Doğada her durumun zıttı olması belki bu yüzden: kötülük olmasa iyiliğin değeri anlaşılmayacak, hastalık olmasa sağlığın değeri anlaşılmayacaktı. Mesela benim hayatım... Diyecek çok şeyim var ama kelimeler boğazıma takılıp kalıyor ama özgürce boğazımdan geçmiyorlardı. Boğazım düğümlenmişti.

Boğazımı temizleyip devam ettim. "Annem ve babam sürekli kavga ederdi daha ben çocukken, çok küçük yaşlarda. Çocukluğum daima onların tartışmalarını dinleyerek geçmişti. Annem ev hanımıydı, babam ise iş adamı. Tuttuğunu koparan bir hâli vardı. Başarılıydı şüphesiz ama başarı hırsı gözlerini öylesine bürümüştü ki başka bir şey görmüyordu. Annemi hor görüyor, onu alçakta görüyordu. Hatta çoğunlukla üstten bakar, küçümserdi. Bir gün, daha 15 yaşındayken, evde şiddetli bir tartışma çıkmıştı. En

sonunda babam anneme bir iki tokat attı. Ve bu annemin evi terk etmesi için en büyük neden oldu. Ben ortada kalmıştım: ne doğru düzgün ilgilenen bir baba ne de bir anne. Okulda zaten yalnızdım, arkadaş çevrem yoktu. Ailemin tartışması hayatıma vurmuştu. Herkesten uzak duruyor, sanki onlarla samimileşirsem bir sonun başlangıcına adım atarmışım gibi hissediyordum. Yalnız ve ezik biri olarak görüldüm bu süreçte daima.

Aylar sürse de annemle babam sonunda boşandı. Bana bakıcı bakıyordu. Çok geçmeden babam şirketinde çalışan dul bir kadınla evlendi. Anne şefkatinden daima yoksun büyüdüm. Ve bir süre sonra babam kalp krizinden öldü. Ben üniversite 2. sınıftaydım. Tüm işi bırakıp babamın cenazesine geldim. Belki iyi biriydi ama hiç şefkatini belli etmezdi. Daima toplumsal normlara göre hareket eder, sanki sevgi utanılacak bir şeymiş gibi beni ondan saklardı.

Çok sürmeden annemin de kanser hastası olduğunu öğrendim. Zaten pek konuştuğumuz yoktu. Pek samimi bile değildik. Ve o da çok geçmeden vefat etti. Üniversite üçte okulu bırakma kararı aldım. Hayata hiçbir amacım yoktu. İstedğim şeylere

babamın varlıklı olmasından dolayı hemen erişebiliyordum. Hayatım boyunca doğru görüp savunduğum hiçbir iddia kalmamıştı. Hep insanlara özenirdim, kendi doğruları vardı ve yaşamlarını buna göre sürdürüyorlardı ama benim savunduğum hiçbir şey yoktu. Ah ben nasıl biriydim? Pek ahmakça olsa bile insanın savunduğu doğrular olmalıydı, ben bunlardan uzaktım."

Efsun'un ağlaması durmuştu, beni pürdikkat dinliyordu. Ve evet, "sonumu biliyorsun," dedim. "Yapayalnızım. Ve yaşamak için bir amaç bulamıyorum."

Belli ki bir yakınlık hissetmişti. Başını omzuma dayadı. Belki bir dayanak noktasıydım onun için. Gözlerim dolmuştu. Sevdiğim kız omzumdaydı.

"Bir kahve içelim lütfen, kırmayın beni," dedi. Ben de "tamam" deyip etrafı gözlemeye başladım. Pek dikkate alınacak bir şey yoktu. Kahvelerimiz geldi ve yudumlamaya başladık.

Son anda aklıma neden buraya geldiğim geldi. Birkaç imza gerekliydi Cihan tarafından ama Cihan yoktu. Geliş amacımdan bahsettim. O da "abim gelirse

ararım" diye söze başladı. Numaramı istedi. Verdim, böylece bu ziyaret de bitti.

Eve arabayla gittikten sonra direkt eşofman ve tişört giyip yola koyuldum. Doktor spor yap demişti. Saat 12.00 civarı olmalıydı, güneş tam tepemizdeydi.

Etrafta dolaşan Çingene çocuklarını gördüm; kimisi ayakkabısız kimisi yırtık tişörtler, yırtık pantolonlarla geziyordu. Çocuk olmak ne güzel bir şeydi. Dünyanın tüm dertlerinden uzak bir yaşam sürmek...

Ama şurada belki şöyle bir düşünce ortaya atılabilir: Herkesin derdi kendi algılayış biçimine göre değişir. Bizim için pek anlamsız olan bir oyuncağın elimizden alınması, küçük bir çocuk için pek anlamlı ve üzücü olabilir. Aynı sebepten insanlar aynı yaşta olsa bile etrafını algılayış biçimine göre farklı acılar çekebilirdi. Benim için pek anlamsız olan arkamdan konuşulanlar, çevremin beni nasıl gördüğü umurumda olmasa bile bazıları için bu hayat memat meselesi olabilirdi. Benim için bu durumlar gülünçtü. İnsani durumları ciddiye bile almıyordum. Neden ben bu kadar sorgulama yapıyordum? Neden insan bile kendine acı çektirir ki? Sanırım bundan bir haz alıyordum.

Hem karakterim yoktu benim. Neyi yaparsam, neyi seçersem diğeri aklımda kalıyordu. Hep seçmediğimizden dolayı acı çekmek... Hâlbuki diğerini seçsem bu defa seçmediğim diğer seçenek için üzülecektim. Benim karakterim yoktu. Bir işi baştan savunup devam ettirme gibi bir seçeneğim bile yoktu.

Yürüdüm ve eve döndüm. Sahiden iyi gelmişti. Eve girdim, hizmetçim odayı temizlemişti. Günlük olarak yazmasam da ara sıra önemli olayları yazdığım bir günlüğüm vardı. Ve evet, bugün önemli bir olay olmuştu. Sevdığım kız omzuma dayanmıştı. Şöyle başladım günlüğe: 7 Ağustostu günlerden. Yaşama yeniden bağlanmaya dair inançlarımın arttığı bir gün. Bugün platonik olduğum kız omzuma dayandı."

Ve o an telefon çaldı, yabancı bir numara. Evet, arayan Efsun'du. Abisinin geldiğini, onu beklediğini söyledi. Ben de tekrar yürümeye başladım. Pek uzak değildi, iki mahalle ötedeydi evleri.

Kapıyı Efsun açtı, birkaç sayfayı imzaladı. İşinin bittikten sonra şirkete geçmesini söyledim. Tekrar eve koyuldum. Yolda düşüncelerle amansız bir savaş veriyordum. Tüm vücudum kırılmış gibiydi, sanki tüm gün ağır işlerde çalışmıştım. İnsanlığı anlamak için

bir üst perdeden bakmak, onlar için en iyisiydi. Onları en iyi şekilde anlamak için onların yaşamından uzaklaşmak, bir üst insan gibi davranmak gerekiyordu.

"Ne yapıyordu bu insanlar?" diye düşünmeye başladım. Tüm insanların ortak özelliği neydi? Farklı ırklar, farklı dinler, farklı coğrafyalar... Hepsini tek bir ortak hedefi vardı: üreyecek kadar yaşamak. Bu şaşırtıcı bir şey değildi kuşkusuz. Her canlı türünü devam ettirecek kadar yaşamak ister, bu doğanın kuralıydı ama biz aykırıydık. Ama çoğumuz bu varoluş sancısına yanlış bir açıdan bakıyordu.

İnsanda neden-sonuç ilişkisi kurma becerisi çok yüksekti. Bu yüzden antik çağlarda birçok mitolojik Tanrı fikri ortaya konulmuştu. Örneğin, bir maymuna düğmeye basınca muz verirsiniz, maymun düğme ve muz arasında bir neden-sonuç ilişkisi kuracaktır. Şüphesiz bu, doğada insanın çok avantajlı bir duruma geçmesine neden olmuştur. Yıldırım çaktığında yıldırım Tanrısı'nın kızmış olduğunu düşünmek, bu özelliğin bir yan ürünüydü. İşte bizim yaptığımız hatta varoluş sancısında ortaya çıkıyor, beynimiz otomatikman bir neden-sonuç ilişkisi kurmak istiyordu. Çünkü beynimiz böyle

şartlandırılmış durumdaydı. Oysa ki bir neden-sonuç ilişkisi kurmasak, hayatın özünde anlamı olmayabileceğini, yaşamın sadece yaşamak için var olduğunu kabullensek, belki çağımızın çeşitli nevrozlarına hiç yakalanmazdık.

Bu düşüncelerle eve vardım. Kapının anahtarını kaybetmişim, belki arabada düşmüştü veya Cihan'ın evinde unutmuştum. Umurumda değildi, hizmetçi evde olmalıydı, kapıyı açardı. Yaşam konusunda neden bu kadar pratik düşünemediğim konusunda hiçbir fikrim yoktu. Hizmetçi kapıyı açtı, "Hoş geldiniz efendim," diyerek mutlu bir tavır takınmıştı. Sanırım bu dünyada bir tek ben uyumsuzdum. Herkes kendi gerçeğini kabullenmiş, ona göre hayatını yaşıyordu. Genel anlamda insanların bir karakteri vardı ama benim yoktu. Bu dünyaya sanki çırılçıplak gönderilmişim gibi herkesin üstüne deri gibi yapışan insani hâller bende bir kaba durmuş, üstüme oturmamıştı. Kuşkusuz bu da bir hâl durumuydu. Neden ben bir hizmetçi gibi olamıyordum? Hayata gerçek manada bir rolüm olsun istiyordum ama yapamıyordum.

Ben öncelikle kendime yabancılaşmışım. İnsan kendine yabancılaşmamalıydı. Tüm insani özellikler

bana bayağı geliyordu. Ortamda yapılan espriler, dedikodu, motivasyon, zevk, acılar... Ben tüm bunlara karşı da hissizleşmişim. Kendimi Tanrı yapmışım. Tüm insani hâller gözüme iğrenç geliyordu.

Böyle böyle haftalar geçti. Doktor seansları, arkadaşımın şirketinin toparlanması, Efsun'a olan aşkım... Hepsi zaman içinde vücudumda yoğrulup durdu. Ama içimde zamansız bir eleman vardı. O eleman dünyaya yanlış zamanda gelmişti belki de. Şüphesiz kendini kandırmayan, etrafa dosdoğru olan biri gözünüze hoş biri olarak gelebilir. Belki de bu bir üst insan modeliydi ama zamansızdı. Yanlış zamanda, hastalıklı bir zihinde belirmişti. Belki de hastalıklı zihin, üst insan olmanın getirisiydi. Sahiden, hastalıklı demek, işlevlerini yerine getiremeyen bir vücut veya organ demek değil miydi? Benim de zihnim insan olma işlevini yerine getiremiyordu şüphesiz.

Yataktan çıkamamıştım günlerce. Nasıldı ruh hâlim? Anlatayım: Sabahları kalkar, yarım yamalak uykulu hâlde oda-banyo-salon turu yapardım. Zihnim girdaplardan çıkmak için etrafta kendini kaptırabileceği nehirler arıyordu ama yok,

olmuyordu, hiçbir şey beni ilgilendirmiyor, hiçbir şeyin akışına kapılmıyordum. Kahvaltı yapardım, iştahım artmıştı. Doktor iştahla ilgili bir şeyler söylemişti, hatırlamıyordum doğru dürüst. Sonra belki dışarı çıkar, insanları gözlemlerdim. Nasıl yaşar bu insanlar? Nasıl onlar gibi olabilirdim? Çoğu zaman hayal kırıklığına uğrardım. Çoğu insan aldatmaca, yalan söyleme, kendini kandırma konusunda bir numaraydı. Bense bunlardan iğreniyordum.

Çoğu insan varoluş amacını sorun bile etmiyordu. Belki de bu, evrimin bir oyunu, hayata tutunma çabasıydı. Şirket olayları yüzünden Cihan'ı daha sık ziyaret ediyordum. Cihan'ın sohbeti iyiydi, bir kere benim gibi ruhsuz değildi. Haftalar geçmişti, bir nebze de olsa artık hayattan zevk alabiliyordum ama zor zamanlar geçirdim şüphesiz. Bu süreçte kimse koşulsuz yanımda durmadı. Yapayalnızdım, bu gerçeklik, görünen gerçeklikti.

Ama kimse koşulsuz yardım da etmiyordu. Şöyle değişik düşüncelere sahiptim, belki bu hayatım boyunca geçerli olacaktı: kimse iyi değildi. Sadece kendini iyi rolü yapmaya adanmış bireyler vardı. Sadece iyi olduklarını düşünerek kendilerini tatmin

ediyorlardı. Belki karakterini bunun üzerine inşa etmişlerdi, bu bir alışkanlıktı. Belki kendi egolarını tatmin ediyorlardı. Belki aileden birisin, tanıdık diye yardım ediyorlardı. Hiçbirinde koşulsuz bir yardım söz konusu değildi. İçten içe kabullenmiştim bu gerçeği.

Tüm olanları unutup tekrar uykuya daldım. Sanırım bu bir düştü. Son zamanlarda gerçeklik algımı kaybetmiştim. Hayal mi? Gerçek mi? Rüya mı? Bana göre fark etmiyordu. Gerçeklik ne kadar gerçektir? Onları algılayan bir varlık olmasa gerçekten var olur muydu? Anlamsızdı. Beynimiz belirli özellikleri algılayış biçimine göre evrimleşmişti. Yüz yıl öncesine kadar internet yoktu mesela çünkü beynimiz internet dalgalarını algılayamıyordu. Ne zaman ki dalgaları algılayabilen cihazlar yaptık, internet o zaman bizim için var olmaya başladı. Aklıma çeşitli simülasyonlar gelirdi hep: ya biz başka canlıların evreni mutlak surette algılamak için yarattığı varlıklarsak? Olabilirdi, her şey olabilirdi.

Bilinç, ruh beyinden farklı çalışan şeyler değildi. Beyindeki birkaç kimyasalın etkisiyle hayatımızı şekillendiriyordu. Bu konuyu uzatmam gerekti çünkü çoğu insan ruha inanır, bedenden bağımsız bir ruha.

Hâlbuki ortada öyle bir gerçeklik yoktu. Neyi sevip sevmeyeceğimiz, gülüşmeler, ağlamalar, kısaca her şey beyindeki birkaç sinir ağındaki kimyasal gelişmelerden ibaretti.

İntihar etmek, zamanı ve mekânı yok etmek demektir. Bizim algılayışımıza bağlıydılar. Biz olmasak, güneşin batıp doğması evren için ne anlam ifade edebilirdi ki? Hiçbir anlamı olmayacaktı. Bu yüzden intihar etmeden önce kendimizle beraber çevre, mekân, tanıdık, algıladığımız her şeyi yok etmeyi göze almalıydık. Çoğu kimse kendini öldürebilir ama annesini öldüremez. Ama iş özünde aynıydı: Kendini öldürdüğü zaman algıladığın canlının bir anlamı kalmıyordu, kendinle beraber onu da sonsuzluğa uğurluyorduk. Tüm gerçeklik bizim için vardı. İnsanın özündeki anlam arayışına burada cevap bulabilirdik belki. Evreni anlamlandırmak için yaratılmış olabilirdik, bu da bir senaryoydu.

Günler, hatta aylar geçti. Tekrar psikiyatriste gitmem gerekti. Doktora Efsun'dan bahsettim; onu sevdiğimden, rüyalarımın girdiğinden, bende kendinden bir parça oluşturduğundan bahsettim. Ve bu beni korkutuyordu. Bu parça zamanla tüm vücudumu saran bir tümöre varacaktı. Belki de o

zamanlar normal insanlar gibi düşünecek, öyle davranacaktım ama bu hâl benim için korkutucuydu. İnsan olmaktan oldum olası korkmuşumdur.

Doktor bana biraz endişeyle baktı. "OKB belirtisi gösteriyorsun, takıntılı düşüncelerin var. Sürekli kendini beyninin birkaç kimyasına kaptıracağım diye takılıp kalıyorsun."

"Peki," dedim, "bu da birkaç kimyasalın oyunu değil miydi?"

Sustu. Doktorum çok zekiydi, az konuşur, öz konuşurdu. Memnundum. "Şimdi felsefe yapmaktan uzaklaşıp hayatımıza devam edelim."

Doktorun depresyon için verdiği ilaçlar bir süre beni mutlu şekilde uyandırmış, belli bir süre sonra etkisiz hâle gelmişti. Cihan'ın şirket işlerini halletmiştik, her şey yolundaydı. Efsun'la aramız eskiye nazaran daha iyiydi. En son cesaret edip bir sinemaya çıkma teklifi ettim, güzel bir dram filmi izledik. Filmin sonlarına doğru Efsun'un gözyaşları yüzünden sessiz sedasız akmaya başlamıştı.

İyi hissettirebilmek için elini tuttum ve o anda zaman bir başkalaştı, bükülmeye, eğilmeye başladı. O kadar büküldü ki, çatırdama sesleri kalbimin son hızıyla

arpmasına neden oluyordu. Efsun da şaşırmıştı ama ne hissededeğini bilemez haldeydi. Elimi bırakıp peçeteyle gözyaşlarını silmeye başladı. Orada ifade etmesek de birbirimize olan aşkımız ilk defa alevlenmeye başlamıştı. Tek korkum, zamanla bitecek ve geriye küller kalacaktı, bunlar da kalbimizi zehirleyecek, içten içe bizi öldürecekti. Ama hayır, ne olursa olsun ben o ateşi devam ettirecektim.

Efsun'un gözlerinde bir ışık yanmaya başlamıştı. Çekik, açık kahverengi gözleri, kaydıraklı burnu, rujlu dudayıyla tam bir ateşli kız havası vardı. Onu öyle veya böyle her türlü seviyordum. Sinemaya gittiğimiz gecenin akşamı rüyamda onu gördüm. Öyle cilveli bir biçimde gülümsüyordu ki, ellerini açmış beni kucaklamak için bekliyor gibiydi. Gece 2 gibi uyandım, tekrar gözüme bir gram uyku girmedi.

Evet, olmalıydı. Anlatmalıydım tüm bunları Efsun'a. En iyisi mektup vermektir. Çalıntı mısralarla başladım: "Bunu yazarken elimin nasıl titrediğini, seni nasıl sevdiğimi anlatamam mısralarımda..." Böyle böyle devam ettim ve mektubu götürüp kendi elimle eline verdim. Ertesi gün tekrar geleceğimi yazdım, cevabını o zaman beklediğimi söyledim. Gece çok zor geçecekti anlaşılan.

Öyle de oldu. Önce parka doğru yürüdüm. Bahar ayıydı, çiçekler açmıştı ama hava birdenbire bozmaya başladı. Onlar da güneşe aldanıp çiçek açmıştı. Bir an ağacı kendim gibi düşündüm: sinemadaki bir gram gülümseme gerçekten duyguları açmak için iyi vakit miydi? Evet, dolu yağdı ve tüm çiçekler telef oldu. Öyle böyle geceyi geçirdim ve ertesi gün oldu, evine doğru koyuldum. Kapıyı çaldım, kapıyı Efsun açtı. Yanaklarında ani bir kızarıklık oluştu, belli ki heyecanlıydı. Kalbi ağzından çıkacak kelimelerin ağırlığını taşımak için son derece hızlı çalışıyordu, bunu hissedebiliyordum. Ben bu gergin havayı kırmak için bir gülümseme ile cevap verdim. Yavaş yavaş kendine geliyor, zaman içinde ikimiz de eriyip kayboluyor, zamanın keşmekeşliğine savaş veriyor gibiydik. "Merhaba," diye söze başladım, "Umarım dün yazdıklarım sizi rahatsız etmemiştir. Olabildiğince duygularımı samimi bir şekilde itiraf etmek istedim. Bu duygu cümbüşü üzerinde yaşamak insanı hırpalıyor. Ben de kendimi rahatlatmak adına böyle bir itirafta başvurdum. Umarım ikimiz için de en iyisi olur."

Şöyle başladı: "Sizce çok hızlı gitmiyor musunuz?" "Sizce" mi demişti, "sence" mi dememişti? Zihnim

yavaş yavaş alev almaya başlamıştı ilk cümlelerden ama bunlar kapı ağzında konuşulacak şeyler değil, "Lütfen içeri gelin." Böylece biraz daha rahatlamış bulunmaktaydım ve devam etti. "Size çok borçluyuz. Zor günlerimizde yanımızda oldunuz. Bizi iflasın eşiğinden kurtardınız. Zor zamanlarda yanımızda oldunuz, gerçek bir dost olduğunuzu gösterdiniz." O tüm bunları söylerken ağlamak istedim. İnsanlar kötü cevap vermeden önce kişiyi iyi hissettirmek adına birkaç cümle söyler, bunlar da onlardan biridir diye düşündüm. Meğerse yanılmışım, bu onlardan biri değilmiş. "Sizinle ilk sinemada el ele tutuştüğümüz an âşık olmuştum ve bunu sizin itirafınızla duymak çok iyi hissettirdi. Artık bir ilişkiye başlayabiliriz."

İlişkimizden beklentilerimizi konuşalım. Önce ben konuşmak istedim. Şu andan sonra olmadığım biri gibi olacaktım, yalan söyleyecektim. Daha önce hiç ilişkim olmasa da belli kurallar belirleyerek onu kendime bağlı tutacaktım. İlk yalanım "Kötü günde ve iyi günde daima yanında olacağım," oldu. Bu cümle belki doğru olabilirdi ama ardından koca bir yalan geliyordu: "Birbirimize ne yaparsak yapalım daima birbirimizi seveceğimize söz vermemizi istedim." Bu

koca bir yalandı, basit bir manipölasyon yöntemiydi. Böylece ne yaparsam yapayım kendime bağı tutacaktım kızı ve ardından koca bir yalan daha: "İlişki bitse bile ölene kadar onu sevmeye devam edecektim." Böylece ileride ilişkiyi aniden bitirirsem kız beni sevmeye devam edecekti, bu benim egomu tatmin edecekti. Böyle ardı ardına birkaç yalandan sonra onun isteklerine geldik: "Saygı duymasını bileceksin. Hayat tarzıma karışmayacaksın. Beni yalnız bırakmayacaksın." Ve diğerk beklentilerim seninle aynı.

Sonra zaman aramızdaki mesafeyi eritti, zamanla sözcükler yerini dudaklara bıraktı. Bir gün evime geldi, sırnaşmalar, öpüşmeler, heyecanlanma hepsi vardı. Sonra birdenbire yatağı attık kendimizi, uzun bir sevişme yaşadık, iyi bir seks performansı gösterdik. Kız bakire değılmiş ama ben daha bakirdim, benim için hiç sorun değıldi. İnsanlar ilişki yaşayabilir, bunun sonucunda seks yapabilirdi, bu gayet normal bir şeydi. Ama artık tatmin olmuşum, istemiyordum ve kendisinden ayrılmak istediğimi belirttim. Hüngür hüngür ağlamaya başladı. "Ben iflah olmam, ben pisliğın tekiyim, böyle mutlu bir hayat bana göre değıl. Ne kadar alışmaya çalıştıysam

o kadar her şeyi berbat ettim. Benim hayatım insani vasıflardan uzak olmalıydı. Neden duygularımla oynadın?" diye söze başladı. Sadece sustum çünkü cevabını ben de bilmiyordum. Bir akıntıya bıraktım kendimi ama o tekne alabora olmuştu çoktan. Artık tek umut karaya yaklaşmak için kulaç atmak.

Artık Cihan'la çok az görüşmeye başlamıştık ama Efsun'u kafamdan silemiyordum, sürekli rüyalarım giriyordu. Sanki o ilk yaptığım duygu

manipölasyonunu Tanrı sezmiş, beni tüm söylediklerimle cezalandırmış gibiydi. Cihan'a ne kadar az ziyarete gitsem de şirketinde payım vardı.

Ara sıra şirkete uğrardım, orada benim yaşlarda sarışın, mavi gözlü, uzun boylu bir yönetim kurulu üyesi vardı, tam bir manken havası vardı. Çok garip olacak ki, tipim fena olmasa da boyumun kısalığı nedeniyle pek kızların tercihi olmamışımıdır. Ona rağmen bu kız her fırsatta benimle sohbet etmeye çalışıyordu. Bir akşam bana teklif etti, "Birkaç kadeh bir şeyler içer miyiz?" diye sordu. Kabul ettim.

Tercihim şaraptan yanadır, hep acılığı bana hayatın acılığını hissettirir. Bu kıza asla sevgi beslemiyordum, hatta güzel bulduğum için kendime yakıştıramıyordum, ben çok pis biri olmaya

başlamıştım. Tekrar duygu manipölasyonu yapmak için "Benim unutamadığım biri var," dedim o aşkını açıklamadan ve şöyle devam ettim: "İnsan birine sevgi besliyorsa ne olursa olsun ona sevgi besleyecektir." Bu sayede kız bana sevgi besleyecekti daima ama gerçek tarafı da vardı, evet Efsun'u unutamamıştım.

Aylar geçti ama majör depresyon geçmedi. Gittikçe ağırlaştı, yaklaşık bir buçuk yıl oluyordu ilk doktora gidişimden bu yana. Nisan ayıydı, etrafta çiçekler açmış, yaşam yeniden kendini göstermeye başlamıştı. Artık kitap falan okuyamaz hâldeydim. Belki şehir değişikliği iyi gelir diye Mersin'e doğru planım vardı. İlk önce internetten bilet baktım, 800 lira gibi bir şeydi. Ne olur ne olmaz, otogara yetişirsem bilet alacaktım. Otogara yetiştim, bir adam yolumu kesti, "Nereye gidiyorsunuz?" diye sordu. Ben de saflığımdan Mersin dedim. "Bilet ayarlayalım," dedi, kabul ettim. Gittiğimde bin lira gibi bir fiyat çektiler. 200 lira önemsizdi ama kazıklanmaya hiç niyetim yoktu. İnternette 800 lira olduğunu söyledim ve çıkmak üzereyken durdurdular ve "Olur 800 liraya," dediler. Eğer ben kazıklansaydım nasıl boğazlarından geçecekti o 200 lira? Lafa

geline senden benden Müslümandırlar ama işlerine geldikleri kadarına inanır, diğerlerini göz ardı ederlerdi.

Depresyonla beraber değersizlik hissi gelmişti. Artık şirkete gittiğimde kimse selam vermiyor, beni selam verilmeye değer biri olarak görmüyorlardı. Bu bende kendimden tiksinti hissi oluşturmama neden oluyordu. Alışmıştım artık göz ardı edilmeye. Artık gözüm hiçbir şeyi görmüyor, pavyonlarda zamanımı geçiriyordum. Servetim gittikçe tükeniyor, alkol masalarında kendimi buluyordum. Bazen hiç olmak, her şeyi unutmak için alkol masasına oturuyordum. Boş ver, anlamasınlar, ben kaderime razıyım. Bir gram tüm düşüncelerimi unutmak için servetimi verirdim. Her sarhoşluktan sonra gelen gerçeklerin ağırlığı belimi büküyordu. Alkol olmasa en azından değişiklik olmayacak, alışkanlık olacaktı ama alkol alınca her şey bir anda unutulur, sabah tüm gerçekler daha çok ağırlığıyla yüzüme vurur. Bol pantolon ve beyaz yakası açık beyaz gömlek giymeye başlamıştım, deri kemer, tam bir pavyon adamı olmuştum. Artık gözüm hiçbir şey görmüyor, tüm mutluluğu pavyonlarda, pis işlerde bulmaya başladım. Kendimi unuttum tamamen, kendimi

tamamen farklı biri olmuştum. Hiçbir şey umurumda değildi. Her gece gidilen pavyon salonları vardı, beni ancak bunlar teselli ediyordu. Esrar illetine de başlamıştım. Kısaca gerçeklikten, benliğimden kopmak için elimden gelen her şeyi yapmaya başlamıştım. Şirkete de uğramaz olmuştum. Cihan da ilk başlarda yardımcı olmaya çalışmıştı pek tabii, herkes gibi o da bıktı benden, kendi halime bıraktı, tıpkı diğer insanlar gibi benim pis biri olduğuma inanmıştı, haklıydı belki de. Birçok hayat kadınıyla yatmış, sayısız içki denemiş, tüm paramı pavyonlarda yemiş biri olarak bana iğrenilecek biri olarak bakılması gerekiyordu. Ben buna emindim ama nasıl böyle olmuştu? 25'lerinde saf bir çocuk nasıl beş yılda bu kadar tükenir? Cevabı çok basitti: hayata zevk alma uğruna elinden gelen her şeyi yapmıştı. Depresyonu tanımayanlar garipseyebilir, belki hiçbir şeyden keyif alamamaya başlarsınız, normal hayatınızı devam ettiremezsiniz. Bu da saçma sapan kararlar almanıza neden olur. Neden böyle oldu diye düşünüyorum bazen ama verilen cevap çok basittir: Bazen olmaz. Evet, bazen bazı kişilerin hayatı olmaz, ben de onlardan biriydim. Belki babam yaşasaydı böyle olmayacaktı. Her şarap

masasında Efsun aklıma gelir, gözlerim dolar, saf temiz olduğum yıllar aklıma gelir, onun acısından karnımda bir sancı hissederim ama artık tüm bunlara son verme vakti gelmişti. 30 yaşında biri olarak tekrar toparlanmalıyım. Tıpkı bir balığın oltadan ayrılması için belli bir parçasının kopması gerekiyorsa benim de bunlardan kopmak için bir parçam kopacaktı, hatta acıyacaktı. Zamanla iyileşmeye başlayacaktı ama hep izi kalacaktı, bu belliydi artık eskisi gibi olamazdım. Yara iziyle yaşama devam etmek vardı.

Önce pavyon gecelerini kestim. Ben kesmeseydim o benle ilişkisini kesecekti, çünkü şirket hariç hiçbir sermayem kalmamıştı. Sırada esrarı kesmek vardı, onu da çok zor olsa da bıraktım ama alkolü hayır, bırakamıyordum. Felaketim olacak geceye kadar tabii. Çok alkol almışım, Efsun'a doğru yola koyulmuştum. Bir çiçek alıp evine doğru yola koyuldum. Aklımda sadece gözlerine bakmak vardı. Cihan evlendiğinden Efsun kendine ayrı bir yer tutmuş, dört beş yıldır görüşmemiştik. Kapısına tıkladım, açan olmadı. Tam arkamı dönüp çiçeği yere fırlatacakken kapı açıldı. Gözlerim doldu, sırtımı dönüp hiçbir şey demeden dönmek istedim. Geldiğime çoktan pişman olmuşum bile ama

yapamazdım, ben o hatayı bir kere yapmıştım, bir daha yapmayacaktım. O gözlere tutuklu kaldım. Benim gözlerimden yaşlar süzölmeye başlamıştı. Ama onun duygu durumu çok farklıydı benimkinden. Yüzünde epey bir şaşırma ve umutsuzluk hissi vardı. Tıpkı bir şey için çok uğraşıp olmayınca sonradan kendiliğinden olunca ilgisiz kalmamız gibi o da öyle kalmıştı.

Diyecek sözlerim var Efsun'a, "Anlatayım. Ben iğrenilecek biriyim şüphesiz, her şeyi yanlış yaptım ama tek kelime özür dilerim Efsun. Seni seviyorum." Yakınlaştı, birden sarılıp öpüşmeye başladık. Geceyi sevişerek Efsun'un evinde geçirdim. Alkol yüzünden çok az hatırlıyorum, çok içmiştim. Sabah uyandığımda Efsun yatakta yoktu, kahvaltı hazırlıyormuş meğerssem. Aman Allah'ım, dünyanın en güzel günlerinden birini yaşıyordum. İçimde bir korku vardı, her iyi şeyin sonu vardı tıpkı her kötü şeyin sonu olduğu gibi. Şeyin bilincindeyim, her şey daima kötü olamayacağı gibi daima iyi de olmayacaktı. Güzel bir kahvaltı hazırlanmış, üstümü giydim, çayları doldurdum. Çayı şekersiz içtiğinden evinde şeker yoktu, ben de şekersiz içtim. Hayat gibi

tadı yoktu ama içiliyordu, devam edilebiliyordu. Zevk almasak da yaşamak gerekirdi şüphesiz.

Kahvaltıdan sonra ayrıldık. Ben eve gittim, tek yaşıyordum artık. Hizmetçim yoktu hem gereksiz masraftı hem de yalnızlık bir tercihti. Öğleden sonra şirkete gittim, Cihan'ın bakışlarından kötü bir şey olduğunun farkındaydım. Cihan beni odasına çağırdı, sadece "Neden?" diye sordu. Anlaşılan kardeşiyle ilişkimizi öğrenmişti. "Senin gibi ben de sevip sevimlik istiyorum, bu hayatın bir getirisi," diye cevap verdim ama ne mümkün, anlayamıyordu. "Yıllarca kardeşim gibi gördüm, nasıl yaparsın bunu bana?" Haklıydı, ben de artık dayanamıyordum. Tüm hislerimi beni seven kıza sattıktan sonra Almanya'ya doğru yola koyuldum. Artık kimsenin yüzüne bakamayacağımdan hep yaptığım gibi gerçeklerden kaçma işini gerçekleştirdim. Ben savaşıyordum, daima kaçıyordum ama eminim Efsun ilişkimiz için çabalardı.

Uzun bir anlatımdan sonra kendime bakış açımı özetleyeyim, tek cümleyle bile anlatılabilir: Bir zamanlar bende hayat belirtisi vardı ama artık yok. Artık eskiye göre değişen şeyler de vardı: artık karakersiz değildim, iyi ya da kötü bir karakterim

vardı. Alkoliktim, uyuşturucu bağımlısıydım, aylarca hastanede yatmıştım ama ben bunları son zamanlarda kırmaya başlamıştım. Artık esrar almıyordum, alkolü de bırakma kararı aldım ve hayatımın tümünün değişmesi için Almanya'ya gittim. Kendimi mülteci gibi hissediyordum. Dili çok az bildiğimden benim için çok zor oldu. Ama orada da bir hayat kurmaya başladım, bir yoğurt şirketi açtım. En iyi bildiğim şeyi yaparak şirketi en iyi şekilde yönettim. Çözüm eskiden dediğim gibi basitti: ilgili yerlere o işe en uygun kişileri getirdiğin zaman iş bitiyordu. Hayat çok geniş, aşırı bilgi fazlalığı vardı, hepsini bilmek imkânsızdı. Onun yerine bu işi en iyi bilenlere bırakmak hayat motivasyonumdu.

Aradan 4 yıl geçti. Bu süre zarfında 32 yaşında evlendim ama ne yaptıysak çocuğumuz olmadı. Türkiye'ye tedavi olmaya geldik. Aklımda hep Efsun vardı. Ufak bir soruşturma sonrasında benden çocuğu olduğunu öğrendim. Çocuk olunca tekrar Cihan'ın evine yerleşmişler. Cihan'ın evinin yakınında dolandım. Bahçesinde Efsun, önünde salıncakta sevimli bir kız çocuğu vardı. Adı Nergis'miş, tıpkı çiçek gibi çocuktu. Hele o gülümsemesi, kumral

saçları, yeşil gözleri, masum masum gülümsemesi... Efsun'un yanına gittim, yakama yapıştı. "O.ç.!" dedi, "Tam yokluğuna alışmışken neden geliyorsun, bırak artık yakamızı." dedi. Nergis şöyle dedi, "Bu abi kim anne?" O anda gözlerimden tekrar yaşlar süzölmeye başlamıştı. Şunu fark ettim, 25'lerimdeyken "Bu hayat nasıl geçecek?" hissi çok saçmaymış, bir şekilde geçiyormuş. Hayata mağrur mağrur baksam da beni hayat şekillendirdi. Yoğurdu, evlendiğinden bahsettim, hiçbir şey demedi. Ben de ayrıldım, hastane yolunu tuttum. Eşimin ameliyat olması gerekiyormuş. Karar verdik, olacak. Sekiz saat sonra ölüm haberini aldım. Ne yapmıştım ben bu kadına? Daha Efsun'u unutamamışken yeni bir başlangıç adına onu kullanmıştım ve bugün ölümüne sebep olmuşum. Ben dünyanın en pis adamıydım. Tekrar Almanya'ya yola koyuldum. İlaçları bıraktım, aylarca yataktan kalkamadım. Şirket battı, tekrar Türkiye'ye geldim. Efsun evlenmişti. Artık hiçbir kimsem yoktu ve 36 yaşında bu hayata son verme kararı aldım

Hâl, bir insanın kendi içine bakarken kaybolduğu labirentleri anlatıyor.

Yalnızlığın, inancın, umudun ve yıkılışın gölgesinde; bir fabrikanın soğuk duvarlarında, bir dostun sessiz çöküşünde, bir aşkın ince çizgisinde gezinen ruhun çırpınışlarını duyacaksınız.

Seyit Taşkiran, bu eserinde insanın en derin yaralarını ve kendi varlığıyla verdiği hesaplaşmaları içten bir dille işliyor.

Bir adamın iç dünyasındaki sorular, hepimizin kalbinde yankılanan o kadim soruya çıkıyor:

“Biz kimiz, neye inanıyoruz ve gerçekten var mıyız?”

Hâl, okuyucuyu sessiz bir sorguya çağırıyor. Kendinizden bir parça bulmaya hazır olun.

